

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

อาจารย์ธิดิยา จันทพลาบูรณ์
อาจารย์สุวิทย์ สอนจันทร์
อาจารย์ภิญญา ใจดำรงค์

ผู้ตรวจ

ดร.กานต์สุตา ประกาศวุฒิสาร
อาจารย์ชลธิชา ศรีวะสุทธิ
อาจารย์ศิวพร อ่วมเลี้ยง
อาจารย์เนาวรัตน์ เพชรชู

บรรณาธิการ

อาจารย์เตือนใจ วสเกษม

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-05-5069-2

สงวนลิขสิทธิ์

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

พ.ศ. ๒๕๖๗

website : www.iadth.com

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๒๔๓-๔๐๐๐ (อัตโนมัติ ๑๕ สาย), ๐-๒๒๔๑-๔๔๙๙

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : ๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑, ๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

คำนำ

สารบัญ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ ได้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมุ่งเน้นเกี่ยวกับทักษะอาชีพในการทำงานที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

ดังนั้น คณะผู้จัดทำจึงได้จัดทำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เกี่ยวกับทักษะการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Active Learning) อย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน ให้เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมืออย่างง่าย ๆ ในการทำงานอย่างปลอดภัย มีข้อมูลของสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับบุคคล สัตว์ สิ่งของ เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งมีแหล่งข้อมูลที่ใกล้ตัวประเภทบุคคล สถานที่และสื่อต่าง ๆ

หนังสือเรียนเล่มนี้ได้พัฒนาเนื้อหาให้ทันสมัย มีสมรรถนะสำคัญสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ด้านการคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต ตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนเล่มนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้เรียน ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปปรับประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปในการดำเนินชีวิต

คณะผู้จัดทำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

งานบ้าน

หน้า
๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย

หน้า
๒๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

งานเกษตร

หน้า
๔๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

งานประดิษฐ์

หน้า
๕๘

โครงการสู่นวัตกรรม

บรรณานุกรม

หน้า
๗๔

๘๐

งานบ้าน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

- » บอกวิธีการทำงาน เพื่อช่วยเหลือตนเอง (ง ๑.๑ ป.๑/๑)
- » ใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือง่าย ๆ ในการทำงาน อย่างปลอดภัย (ง ๑.๑ ป.๑/๒)

ตัวชี้วัดปลายทาง

- » ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง อย่างกระตือรือร้น และตรงเวลา (ง ๑.๑ ป.๑/๓)

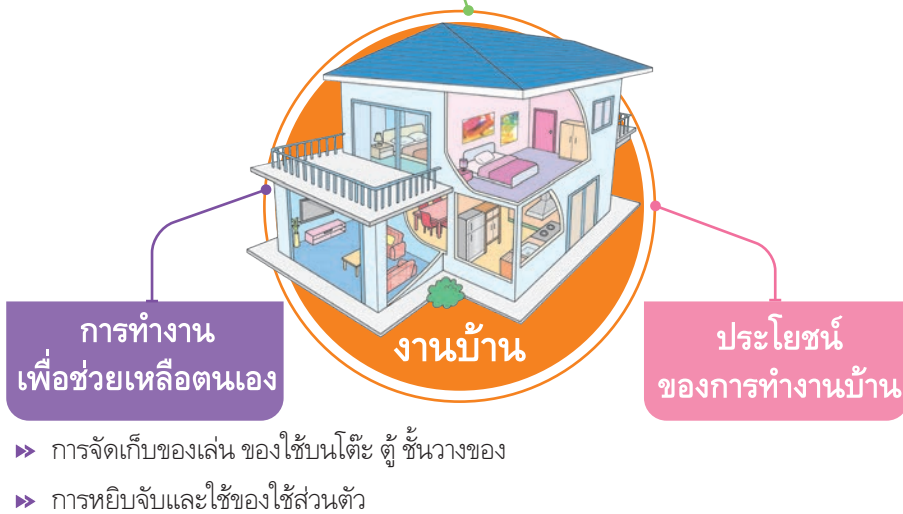
สาระสำคัญ

๑. บ้านน่าอยู่อาศัยเพราะทุกคนในครอบครัวช่วยกันทำงานบ้าน
๒. การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองเป็นการสร้างนิสัยพึ่งพาตนเอง มีระเบียบวินัยและช่วยเหลืองานของสมาชิกในครอบครัว
๓. การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัวอย่างถูกวิธีจะทำให้ผู้ใช้ ใช้งานได้สะดวกสบาย และของใช้ใช้งานได้นาน

แผนผังสาระการเรียนรู้

- » งานดูแลบ้าน บริเวณบ้าน และเครื่องใช้ในบ้าน
- » งานอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในครอบครัว

ประเภทของงานบ้าน

งานบ้าน

งานดูแลรักษาบริเวณบ้านและเครื่องใช้ในบ้านให้สะอาดเป็นระเบียบ รวมทั้งงานอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในครอบครัว

WORD คำศัพท์น่ารู้

คำ	ศัพท์ภาษาอังกฤษ
เก็บกวาด	sweep
ของใช้	appliance
เช็ด	wipe
บ้าน	home
หยิบ	pick

กวาดบ้าน

ถูบ้าน

รดน้ำต้นไม้

ล้างจาน

จัดโต๊ะอาหาร

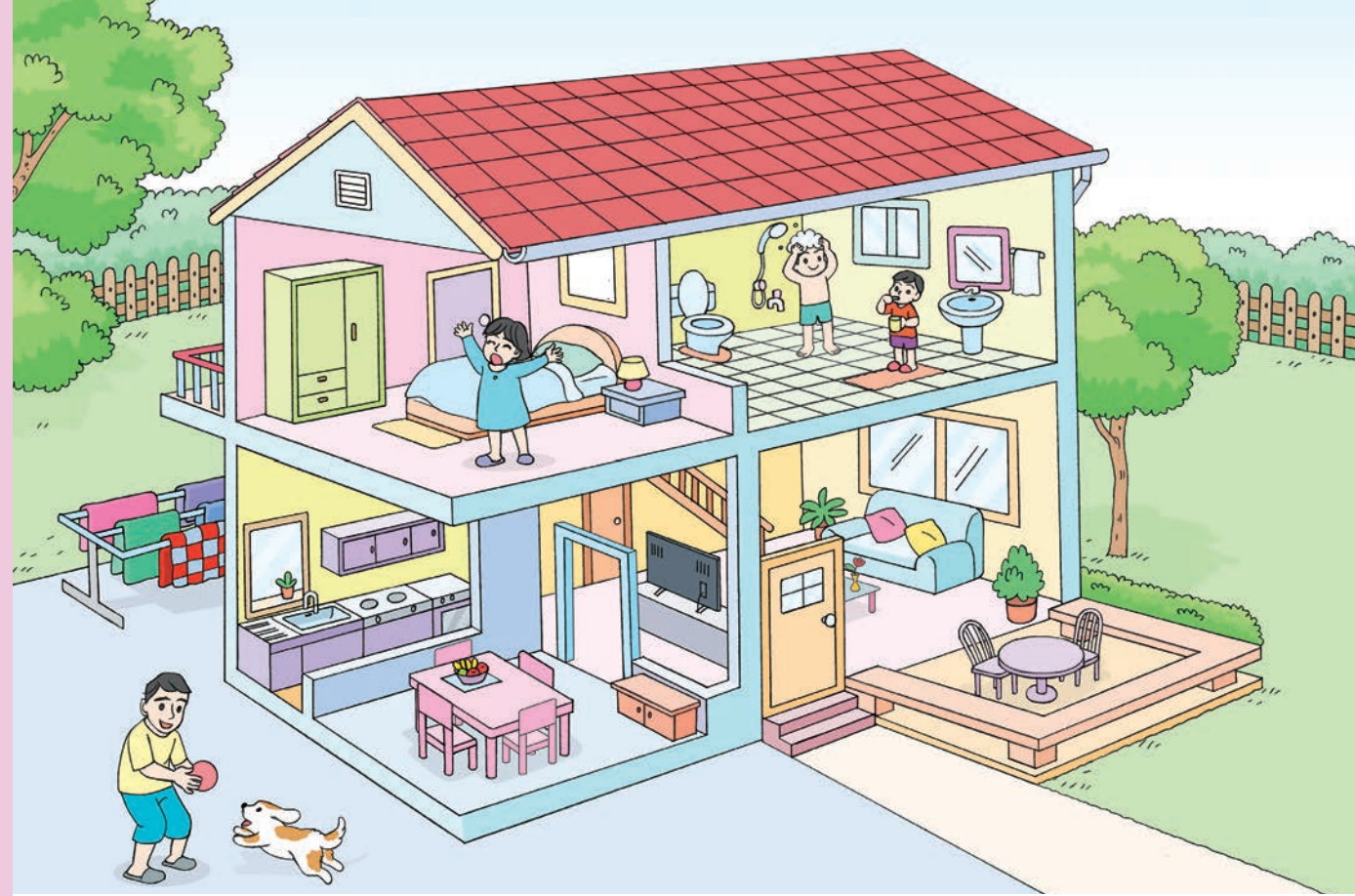
จุดประกายความคิด

ถ้าเห็นสิ่งของเครื่องใช้ในห้องรก
ไม่เป็นระเบียบ นักเรียนจะอย่างไร

บ้านเป็นที่อยู่อาศัย
ของสมาชิกในครอบครัว

บ้านหนึ่งหลังอาจมีห้องหลายห้อง แต่ละห้องจะมีสิ่งของ
เครื่องใช้ต่าง ๆ

ห้องนอน	มีเตียงนอน หมอน ผ้าห่ม ตู้เสื้อผ้า
ห้องรับแขก	มีเก้าอี้รับแขก โต๊ะวางของ แจกันดอกไม้ โทรทัศน์
ห้องครัว	มีเตาปรุงอาหาร อ่างล้างผักและผลไม้ อ่างล้างจาน ตู้กับข้าว ตู้เย็น
ห้องอาหาร	มีโต๊ะอาหาร เก้าอี้นั่งรับประทานอาหาร
ห้องน้ำ	มีโถส้วม อ่างล้างหน้า ฝักบัวอาบน้ำ อุปกรณ์อาบน้ำ

การช่วยเก็บสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่วางไม่เป็นระเบียบ เป็นงานอย่างหนึ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ ซึ่งงานนี้เรียกว่า **งานบ้าน**

ประเภทของงานบ้าน

งานบ้านโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. งานดูแลบ้าน บริเวณบ้าน และเครื่องใช้ในบ้าน

๒. งานอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในครอบครัว

เมื่อสมาชิกทุกคนช่วยกันทำงานบ้านด้วยความเต็มใจ โดยไม่เกี่ยงกัน จะช่วยให้บ้านสะอาด เป็นระเบียบ และน่าอยู่อาศัย

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สู่สมรรถนะ

นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างงานบ้านที่ตนเองเคยปฏิบัติ ให้ได้มากที่สุด แล้วจัดจำแนกประเภทของงานบ้าน

ประโยชน์ของการทำงานบ้าน

การทำงานบ้านมีประโยชน์ ดังนี้

๑.

เป็นการช่วยเหลืองาน
ของสมาชิกในครอบครัว

๒.

สร้างนิสัยที่ดีให้แก่ตนเอง
ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย
ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ
และการช่วยเหลือตนเอง

๓.

สร้างความสามัคคีและ
ความผูกพันระหว่างสมาชิก
ในครอบครัว

๔.

ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๕.

เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง เพราะร่างกาย
ได้ออกแรงและเคลื่อนไหว เช่น การถูพื้นด้วยไม้ถูพื้นหรือ
ถูพื้นด้วยมือ การใช้มือและแขนยกถังน้ำที่ใช้ถูพื้น

๖.

บ้านสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย
และน่าอยู่อาศัย ไม่มีกลิ่นเหม็น
ลัทธิและแมลงต่าง ๆ ไม่มารบกวน

๗.

ใช้เวลาว่าง
ให้เกิดประโยชน์

การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง

การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองที่นักเรียนสามารถช่วย
ผู้ปกครองได้ มีดังนี้

๑. การจัดเก็บของเล่น ของใช้บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของ

การจัดเก็บของเล่น

เมื่อเล่นของเล่น หรือใช้
ของใช้เสร็จแล้ว เราต้องจัดเก็บ
ของเล่น ของใช้ให้เป็นระเบียบ
เรียบร้อย เพื่อให้ค้นหาได้ง่าย
หยิบใช้สะดวก

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สู่สมรรถนะ

นักเรียนเคยจัดเก็บของเล่น ของใช้ของตนเองหรือไม่
อย่างไร บอกและเขียนขั้นตอนการจัดเก็บของเล่น ของใช้
บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของ เป็นแผนภาพความคิด

ขั้นตอนการจัดเก็บของเล่น ของใช้บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของ

๑. แยกประเภทของเล่น ของใช้

๒. ทำความสะอาดของเล่น ของใช้

๓. ทำความสะอาดโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของหรือกล่อง โดยใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด ๆ เช็ดถู แล้วเช็ดด้วยผ้าแห้งอีกครั้ง

๔. จัดเก็บของเล่น ของใช้บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของหรือกล่องให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของหรือกล่อง เพื่อจัดเก็บของเล่น ของใช้ มีดังนี้

ผ้าสำหรับเช็ดถูหรือผ้าขี้ริ้ว
ใช้เช็ดทำความสะอาด

ถังน้ำ ใช้ใส่น้ำเพื่อซักผ้า
สำหรับเช็ดถูหรือผ้าขี้ริ้วที่ใช้แล้ว

การจัดเก็บของเล่น

ของเล่นควรจัดเก็บในกล่อง ชั้นวางของ และตู้

การจัดเก็บของใช้

แปรงสีฟัน

เก็บไว้ในที่เก็บติดผนัง หรือ
เก็บไว้ในภาชนะ เช่น แก้วน้ำ

สบู่ เก็บในกล่องที่มีรู มีฝาปิด หรือวางไว้บนที่วางสบู่ในห้องน้ำ

ผ้าเช็ดตัว :แขวนไว้ที่ตะขอแขวน

ผ้าเช็ดตัว :พาดไว้ที่ราวพาดผ้า

เสื้อผ้าที่ไม่ต้องรีด

เช่น เสื้อยืด ผ้าเช็ดตัว พับและแยกเก็บในตู้เสื้อผ้าให้เรียบร้อย

เสื้อผ้าที่ต้องรีด

เช่น ชุดนักเรียน ชุดไปเที่ยว เมื่อรีดแล้วใส่ไม้แขวนเก็บเข้าตู้เสื้อผ้า

หวี :เก็บในกระจาด หรือเก็บในภาชนะทรงสูง

ถุงเท้า

จัดเป็นคู่ๆ ม้วนหรือพับครึ่งเก็บใส่ลิ้นชักให้เรียบร้อย

รองเท้า

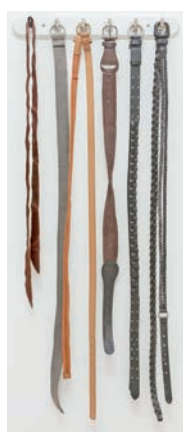
จัดเรียงเป็นคู่ๆ เก็บบนชั้นวางรองเท้า

แก้วน้ำมีหู :แขวนไว้ในที่แขวน

แก้วน้ำไม่มีหู :คว่ำไว้บนที่คว่ำแก้ว

โบผูกผม กิ๊บติดผม ยางมัดผม และเข็มขัด

แยกประเภท เก็บใส่กล่องให้เป็นระเบียบ เข็มขัดให้แขวนหัวเข็มขัดที่ตะขอเกี่ยวหรือม้วนเก็บไว้ในกล่องหรือตู้เสื้อผ้า

อุปกรณ์เครื่องเขียน

เช่น ดินสอ ยางลบ ปากกา ไม้บรรทัด กรรไกร คัตเตอร์ วางรวมกันในกล่องทรงสูงหรือกล่องดินสอ

สมุด หนังสือ

วางบนโต๊ะให้เป็นระเบียบ โดยจัดเรียงในแนวตั้ง จากสูงไปต่ำ และหันสันหนังสือออกมายังด้านที่มองเห็นชัดเจน

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สู่สมรรถนะ

นักเรียนสังเกตของเล่น ของใช้บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของ ในโรงเรียน หรือที่บ้าน แล้วจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

๒. การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัว

ของใช้ส่วนตัว คือ ของใช้ที่เราไม่ควรใช้ร่วมกับผู้อื่น ถ้าเราใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น อาจติดโรคต่าง ๆ ได้ เช่น โรคตาแดง โรคเหา โรคไข้หวัด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19)

ของใช้ส่วนตัวแต่ละชนิดมีวิธีหยิบจับและใช้งานแตกต่างกัน ถ้าหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัวอย่างถูกวิธี จะสะดวกในการใช้งาน ของใช้ไม่สกปรก ไม่แตกหักเสียหาย และใช้งานได้นาน

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สู่สมรรถนะ

นักเรียนหยิบจับและใช้งานของใช้ส่วนตัว เช่น แปรงสีฟัน หวี ช้อนและส้อม แก้วน้ำ ให้เพื่อนและครูดู แล้วร่วมกันตรวจสอบ และแก้ไขให้ถูกต้อง

การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัวแต่ละชนิด มีวิธีการดังนี้

แปรงสีฟัน

การหยิบจับแปรงสีฟัน ใช้มือที่ถนัดจับด้ามแปรงให้กระชับมือ จนกว่าจะแปรงฟันเสร็จ

การใช้งาน ใช้แปรงฟันให้สะอาด หลังใช้งาน ควรล้างคราบยาสีฟันและฟองออกให้หมด แล้วเก็บไว้ในที่เก็บ

หวี

การหยิบจับหวี ใช้มือที่ถนัดจับด้ามหวีให้กระชับมือจนกว่าจะหวีผมเสร็จ

การใช้งาน ใช้สำหรับหวีผมให้เรียบ หลังใช้งานควรหยิบเส้นผมที่ติดอยู่บนหวีออกให้หมด แล้วเก็บไว้ในที่เก็บ

ช้อนและส้อม

การหยิบจับช้อนและส้อม ใช้มือขวาจับด้ามช้อน และใช้มือซ้ายจับด้ามส้อม ให้กระชับมือขณะตักอาหาร จนกว่าจะรับประทานเสร็จ

การใช้งาน ช้อนใช้ตักอาหาร ส้อมใช้จิ้มอาหารและช่วยกวาดอาหารมาใส่ช้อน หลังใช้งานแล้วต้องล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง ก่อนเก็บไว้ในที่เก็บ

แก้วน้ำ

การหยิบจับแก้วน้ำ

แก้วมีหู ใช้มือที่ถนัดสอดนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยเข้าไปในหูแก้ว แล้วใช้นิ้วโป้งวางบนหูแก้ว จับยกแก้วน้ำขึ้นดื่ม

แก้วไม่มีหู ใช้มือที่ถนัดวางนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยจับแก้วด้านหน้า และนิ้วโป้งจับแก้วด้านหลัง ตรงกึ่งกลาง-แก้ว จับยกแก้วน้ำขึ้นดื่ม

QR CODE
เรื่อง
การหยิบจับและใช้แก้วน้ำ

การใช้งาน แก้วใช้ใส่น้ำดื่ม หลังการใช้งานควรล้างให้สะอาด คว่ำไว้ให้แห้ง

กิจกรรมเสริมสร้างความรู้สู่สมรรถนะ

นักเรียนวาดภาพและระบายสีของเล่นและของใช้ส่วนตัวอย่างละ ๑ ชนิด แล้วเขียนอธิบายวิธีหยิบจับ วิธีการจัดเก็บ และประโยชน์ได้ภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

G

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

๑. นักเรียนเลือกภาพการจัดเก็บของเล่นหรือของใช้ที่นักเรียนชอบมา ๑ ภาพ แล้ววาดขยายให้ชัดเจนในกรอบใหญ่ ระบายสีให้สวยงาม เขียนชื่อภาพใต้กรอบที่กำหนด

P

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing)

๒. นักเรียนวิเคราะห์การจัดเก็บของเล่นหรือของใช้จากภาพที่เลือก ว่าการจัดเก็บนั้นเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร เกิดผลดีต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร
๓. นักเรียนนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน จากนั้นร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บของเล่นของใช้ที่เหมาะสมว่าควรทำอย่างไร

A1

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

๔. นักเรียนรวมกลุ่ม ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดเก็บของเล่นหรือของใช้ส่วนรวม
๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติ ว่าจัดเก็บสิ่งใด มีขั้นตอนการจัดเก็บอย่างไรจึงจะเหมาะสม ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือใดในการจัดเก็บ เมื่อจัดเก็บสำเร็จแล้วเกิดผลต่อสมาชิกในชั้นเรียนอย่างไร วาดหรือถ่ายภาพผลงานการจัดเก็บ เพื่อเตรียมนำเสนอให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง

A2**ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)**

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ อธิบายผลงานจากภาพวาดหรือภาพถ่ายการจัดเก็บของเล่นหรือของใช้ โดยมีเพื่อนและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ

S**ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)**

๗. เมื่อนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนและครูแล้ว แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปว่าจะปรับปรุงการจัดเก็บของเล่นหรือของใช้ให้ดีขึ้นอย่างไร เพื่อนำไปใช้จริงทั้งที่บ้านและโรงเรียน

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

๑. งานบ้านที่นักเรียนช่วยทำได้อะไรบ้าง
๒. เพราะอะไรจึงต้องแยกประเภทของเล่นก่อนเก็บ
๓. ถ้านักเรียนจัดเก็บของเล่นได้ด้วยตนเองจะเกิดผลอย่างไร
๔. ของใช้ชนิดใดบ้างที่ไม่สามารถใช้ร่วมกับผู้อื่นได้
๕. นักเรียนมีวิธีการหยิบจับ และใช้งานของใช้ส่วนตัวอะไรบ้าง อย่างไร (ยกตัวอย่าง ๒ ชนิด)

ผัง**สรุปสาระสำคัญสู่การสร้างความรู้****ประเภทของงานบ้าน** แบ่งเป็น

๑. งานดูแลบ้าน บริเวณบ้าน และเครื่องใช้ในบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน เช็ดตู้ชั้นวางของ
๒. งานอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในครอบครัว เช่น ทำอาหาร จัดโต๊ะอาหาร ซักเสื้อผ้า

งานบ้าน**ประโยชน์ของการทำงานบ้าน** มีดังนี้

๑. เป็นการช่วยเหลืองานสมาชิกในครอบครัว
๒. เป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง
๓. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๔. บ้านสะอาด เป็นระเบียบ น่าอยู่ น่าอาศัย
๕. ฝึกมารยาทในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๖. สร้างความสามัคคีและความผูกพันในครอบครัว
๗. สร้างนิสัยที่ดีให้แก่ตนเอง

การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง มีดังนี้

๑. การจัดเก็บของเล่น ของใช้บนโต๊ะ ตู้ ชั้นวางของ จะทำให้ของเล่น ของใช้เป็นระเบียบ คั่นหาง่าย
๒. การหยิบจับและใช้ของใช้ส่วนตัวอย่างถูกวิธีจะทำให้ของใช้นั้นใช้งานได้นาน ไม่สกปรกและไม่แตกหักเสียหาย